A. CESTY

INFO

PRAVÝ BŘEH SUCHÉ KAMENICE - postupně od soutoku Labe

HOROLEZECKÁ

První v pořadí cest je horelezecká cesta, resp. cesty po sportovní stěně s připevněnými umělými úchyty

SKLUZOVÁ

Počátek cesty byl za jezem, vedla příkrým svahem podel vysoké skalní stěny.Končila na cestě blízko místa, kde dnes stojí bunkr č.5. Nedaleko se nachází TZ-žlutá, která vede z vyhlídky Elisalex do centra obce Janov. Z dosaženého místa se dalo dojít: vlevo do Janova-Hinterdorfu, (směr Hřensko),pod cestou se nacházejí přenádherné sklaní převisy a výhledy na kaňon Labe nebo vpravo: přes Bušerandu do Janova-Niederdorfu.

ODPOLEDNÍ

Po TZ-červená, příjdeme k místu cesty, které je vyplněno dřevěným roštem, nachází se ještě pár metrů před soutokem Suché Kamenice s Janovským potokem. Odtud vedla po schodech dolů k soutoku, je zde katastrální kamen s letopočtem 1863, přes můstek na druhý břeh již zaniklá turistická cesta do Janova a také na opačnou stranu do Hřenska přes Elbbloss nebo přes vyhlídku Elisalex. Krátce kopírovala pravý břeh Janovského potoka (60-80m), potom se protisměrně ohnula do svahu, jako po proudu řeky a pozvolna stoupala na cestu k bunkru č.5. Mohlo se dále vydat do dalších cílových míst podobně jako u předchozí Skluzové cesty.

VODNÍ

Začátek se nalézá na turistické cestě-červená u balvanu F.Eichler 1804.Cesta vede přes Suchou Kamenici a Janovský potok do Janova na Bušerandu. Pro začátek je nutné udělat první brod přes Suchou Kamenici. Následně pozvolna stoupáme úvozem až dojdeme k směrníku, který nás dovede k brodu Janovského potoka. Můstek, který zde byl zbudován ničila pravidelně vysoká voda. Dnes z vody už jen trčí kovové trubky a betonová torza. Prudkým stoupáním od potoka lze dojít až na panelovou cestu na Bušerandu. Další možností je nadále pokračovat v brodění Janovským potokem až k silničnímu mostu a odtud je na zvážení kam se ještě vydáme. Budeme-li pokračovat dále potokem narazíme na cestu, která nás dovede do obce Růžová.Vydáme-li se po silnici vlevo dojdeme do Janova, vpravo po silnici dojdeme do Arnoltic

LEVÝ BŘEH SUCHÉ KAMENICE - postupně od soutoku Labe

KRÁTKÁ

Vedla na Labskou Stráň. Vstup je naproti bunkru č.4, podél skály se symbolem srdce, je hned natěsnána za skálou s monogramy FD1850 JK1938.K usnadnění jsou zde nášlapy,které vedou na malou kruhovou vyhlídku. Postupně je několik skalních bloků s letopočty-poslední je FjB s obepínajícím kořenem. Odtud přímo do svahu ke katastrálnímu kameni bez označení KK 0, je ve vzdálenosti asi 25m, pak opět pokračuje v přímém stoupání asi 30m ke KK 00, který je už na spodní cestě vedoucí vpravo, která v závěru stoupá až k úvozové zatáčce, kde se spojí i s vrchní cestou.Odtud vede okolo bunkrů k Belvedéru. Alernativou je pokračovat v přímém stoupání od KK 00 ke KK 000 na vrchní cestu a pak k zatáčce a okolo třech bunkrů do obce.

HADÍ

Po TZ-červena, kousek nad soutokem je na skále vyryto ELA 18FW 73, zde za ní vpravo se jako had vine serpentinová cesta, která by vás malebnými zákrutami dovedla až k poli na Labské Stráni.

TURISTICKY ZNAČENÉ CESTY V SUCHÉ KAMENICI

ČERVENÁ	Současná turistická cesta červená: Suchou Kamenicí do Labské Stráně
MODRÁ	Současná turistická cesta modrá: Suchou Kamenicí do Arnoltic
ZELENÁ	Současná turistická cesta zelená: od soutoku Suché Kamenice s Labem na Belveder v Labské Stráni

B. MÍSTA	**INFO**

POSTUPNĚ OD SOUTOKU ŘEKY LABE SE SUCHOU KAMENICÍ

Lednice	V místě, kde je dnes parkoviště penzionu Suchá Kamenice - nacházela se v současné opěrné zdi
Železitý pramen	U silnice směrem na Děčín pod siničním mostem - jinak také u soutoku Labe se Suchou Kamenicí
Mlýn/Hostinec	Zbyly jen základy se starými fotografiemi, kresbami a pohlednicemi
Horolezecká cesta	Na skalní stěně Toreador je sportovní lezecká stěna s mnoha možnými cestami na vrchol, asi 40m vysoká
Brod/Most	V místě donedávna stál ještě most, než se v r. 2009 zcela zhroutil a odnesla ho velká voda
Jez a koryto řeky	Výška jezu je asi 2m - dno i koryto je z rozměrných kvádrových bloků, v r.2013 se voda vylévala ze břehů
Vstup do Skluzové cesty	Začíná za jezem, podél vysoké skalní stěny do svahu k bunkru č.5 nebo spodním patrem k převisům
Deska I - levý břeh	Vzpomínka na ukončení splavováni dřeva z r.1925 s iniciály místních účastníků
Skála FD1850 JK1938	Na stejném skalním bloku je v horní části deska des Josef Ceicer 19 $^{11/VII}$ 38
Skála se srdcem	Okolo protější skály byl vstup na Kruhovou vyhlídku a do Krátké cesty na Labskou Stráň
Vstup do Krátké cesty	Počátek cesty pro turisty na Kruhovou vyhlídku a v další části jako pracovní cesta pro kameníky do lomů
Deska ČSLA	VĚRNOU STRÁŽ VLASTI MÁŠ - pravděpodobně od vojáka, který střežil neobsazené bunkry na O1
Bunkr č.4	Byl součástí pevnostního opevnění II.světové války v Podúseku O1, s označení O1 4/E. Je v pořadí čtvrtý od Labské Stráně z celkového počtu 19-ti bunkrů v úseku Labská Stráň-Janov. Bunkry na Labské Stráni jsou typu A, s pořadovými čísly 1,2 a 3. Bunkr č.4, je typu E s jednou střílnou, obsluhu tvořila posádka dvou mužů-neměl nikdy posádku. Na našem úseku lze shlédnout jen tři typy A,D a E. Dostavěn byl v linii bunkrů v Podúseku O1 jako osmý. Předáván byl ministerstvu obrany ve středu 6.04.1938. Dne 30.09.1938 v 1hod 35min byla podepsána Mnichovská dohoda a záhy, už 1.10. vstoupily německé armádní jednotky na naše území.Již 6.10.1938 si u České Kamenice bunkry osobně prohlížel Adolf Hitler. Po nedlouhých 30-ti letech se historie opakovala, když na naše území vstoupila vojska Varšavské smlouvy, bylo to dne 21.srpna 1968 v ranních hodinách, ale to už armády využily obou silničních mostů z Hřenska na Děčín postavených během II.svět.války. Nejbližší silniční spojení do Děčína, v předválečné době, bylo až na Sněžníku.
Lavice kamenná	V Kaisergrundu / Císařském údolí zbudována k 60. výročí vlády císaře Františka Josefa I.1848-1908
Deska II - pravý břeh	Vzpomínka na splavování dřeva z r.1925,ZUR ERINNERUNG- AN DEN HOLZTRANSPORT - 1925
Soutok s KK 1835	Soutok Suché Kamenice a Janovského potoka s katastrálním kamenem s letopočtem 1835
Vstup do Odpolední cesty	Jedna z Nachmitagweg/Odpoleních cest ve Hřensku-doba, která byla mezi přístáním a odplutím parníku. Byla součástí kratšího okruhu přes Elbblossweg nebo delšího přes vyhlídku Elisalex. Jednalo se o okružní vycházkové cesty, které ve většině případech začínaly a končily ve stejném místě.

Vstup do Hadí cesty	Byl vpravo za skálou s vrypy ELA 18 FW 73 - vedla k poli na Labské Stráni
Kámen F.Eichler	Za kamenem je odbočka vpravo jde o spojnici,zkratce k TZ-červená do Labské Stráně
Vstup do Vodní cesty	Na TZ-červená je kámen F.Eichler 1804 1782 vlevo přes Suchou Kamenici stoupáním do Janova
Turistický rozcestník	Rozcestník s turistickými značkami TZ-modrá do Arnoltic a TZ-červená do Labské Stráně
Soutok pod Krümmerbaude	Soutok Suché Kamenice s Arnoltickým potokem
Krümmerbaude	Občerstvovací srub stál pod skální stěnou Krümmerwand, má silně prosycenou železitou vrstvu, od ní byl odvozen název srubu. Některé zprávy udávají, že zde stál již asi od r.1830, jeho střechou prorůstal velký strom a měl prý i přiřazené číslo popisné 159. Místo bylo křižovatkou mnoha cest z Růžové, Arnoltic, Janova, Labské Stráně a také až z Dolního Žlebu, z obce na druhém břehu Labe.Odkud přívozem přijížděli lidé, co se potřebovali dostat z Krušných hor do oblasti Rumburka a dále do Žitavy a Budyšína. Později to bylo i frekventované turistické místo.Posledním, kdo srub obýval, asi v r.1960, byl malíř Hotovec,který zde tragicky zahynul. Také je to místo soutoku Suché Kamenice s Arnoltickým potokem. A nesmíme zapomenout uvést, že k místu byla složena oslavná píseň od Willyho Schechera, která se zde velmi často a hlasitě zpívala.
Meandry Suché Kamenice	Vyplňují prostor mezi cestou a skalními převisy - do některých se i hluboko zařezávají
Deska EB 1891	Deska vytesaná ve skále na konci cesty, těsně před prvními domy v Arnolticích

C. VÝLET

Od soutoku s Labem ke Krümmerbaude

Suchá Kamenice už jako potůček protéká koupalištěm v Arnolticích a než se setká s Labem, tak postupně na své cestě poskytne útočiště několika okolním pramínkům a potůčkům, které do něho postupně vtékají. Největším přítokem je Janovský potok / Erbischbach, odtud se potok proměňuje v říčku, jejíž řečiště je poseto mohutnými kameny. V letech 1792-1882, sloužila pro plavení dřeva. Od roku 1794 byl v provozu vodní mlýn s pilou. V r. 1806 byl při mlýně vybudován hostinec s kuželnou a tanečním sálem, který byl využíván i k hraní divadla. V r.1882 v listopadu došlo k ničivému požáru, mlýn Ignaze Dittricha lehl popelem až do základů. Co nestačil zničit požár, to v průběhu několika let vzala velká voda. A nakonec v r.1882 vše dokonala živelná katastrofa, kdy zde spadly ohromné kusy skal a způsobily tak zkázu i řečiště Suché Kamenice, které tak zůstalo do dnešní podoby.Postupem času i nadále vidíme další nesmlouvavé kroky přírody. Od r.2009 je turistická stezka obtížně průchodná, voda

ztrhala můstky i cesty podél řeky. Jak úsměvné jsou potom zákazy vstupů na některá místa turistům a trampům. U penzionu Suchá Kamenice je možné shlédnout zbylé základy lednice na kry z Labe. Pouze s imaginární představou si zde můžeme prohlédnout mohutnou stavbu ledárny z dvouplášťových pískovcových stěn,kde vzniklý prostor byl vyplněn škvárou. Z Labe se pomocí koňských potahů vytahovaly ledové kry, které pak celoročně sloužily místním hoteliérům. Místo nebylo vybráno náhodně, je tu hluboké kamenné dno, jemuž plavci od pradávna říkají Bazén. Nedochází zde k tak velkému proudění a proto kry dosahovaly větší výšky a led byl homogennější, bez nečistot. Výhodou byl také dobrý přístup k řece. Ještě před několika lety, když řeku brázdilo i několik remorkérů denně, se v místech pod Suchou Kamenicí, níže ke Hřensku, testovaly lodě. Pevně se uvázaly a rozjely se proti proudu, přitom se motory vytočily do nejoptimálnějších kroutících momentů, aby se zjistila jejich tažná síla.

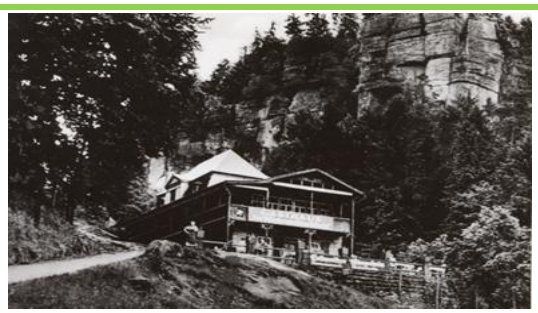

Již před r.1989 byly zkoušky zakázány, neboť tím docházelo k velkým otřesům skal. Při vstupu do údolí můžeme zahlédnout vyvěrající silně železitý pramen, který postupem času nabývá stále většího objemu a stéká pod silniční most. Pak už vidíme co zbylo z dominanty Suché Kamenice. Hostinec na začátku 19.stol. prosperoval. Napoleonské války, které způsobovaly vyhladovění Saska byly „vítanou“ příležitostí pro pašeráky obilí a mouky, kteří zde vyčkávali na vhodnou příležitost přepravit své zboží na druhý břeh Labe, do Saska. Ještě dnes, tam na třech místech, po nich nalezneme kamenné vzpomínky. A že to pak v hostinci řádně oslavili o tom není pochyby. Vlevo, naproti základům, se nachází asi 40m vysoká lezecká stěna Toreador a pár metrů za ní je provizorní skalní cesta vytvořena pomocí dřevěných žebříků. V místech se ještě nachází jeden z mnoha pískovcových lomů. Při překračování řeky je vidět, ještě ne zcela zničený, kamenný jez s korytem vydlážděným z mohutných pískovcových

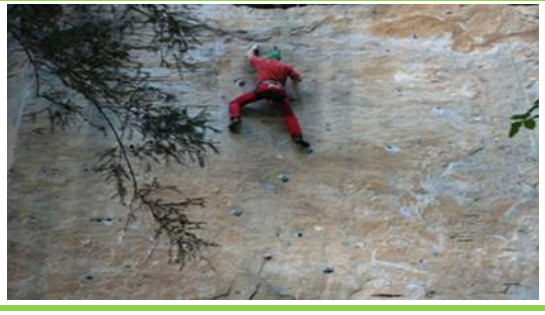

kvádrů. Za jezem se podél vysoké skalní stěny zvedá příkrý svah. Místo, kde byl začátek **Skluzové cesty**, která končila blízko bunkru č.5, na cestě vedoucí do Janova.V zimních měsících sloužila také jako skluz dřeva. Dostáváme se na levý břeh řeky (jdeme proti proudu), míříme k bunkru č.4. Ještě před ním, vpravo na turistické cestě, si nemůžeme nevšimnout desky ve skále která je upomínkou na poslední plavení dřeva s letopočtem 1925 a iniciály jmen asi posledních účastníků události. Po chvíli je možné již zahlédnout bunkr č.4, který měl zabránit německé armádě ke vstupu na naše území.Současně míjíme skalní blok s monogramy FD 1850 JK 1938 těsně nad ním je „nalepen" další blok, který má ve spodní části vysekáno srdce.Zde, hned vpravo do stráně, vedla **Krátká cesta** na Labskou Stráň. Cesta je dokonale značená. Dole u paty cesty se také nachází nápis: VĚRNOU STRÁŽ VLASTI MÁŠ, asi od vojáků, kteří zde strážili neobsazené bunkry. Buď se to vzalo podel skaly se srdcem přímo

k nášlapům a nebo se popošlo ještě asi deset kroků, kde se nacházela odbočka, která vedla na cestu ke Kruhové vyhlídce a pak se dále pokračovala skoro v přímce, až na spodní cestu s KK00, resp i na horní cestu s KK000. Po dotočení vyhlídkové cesty, která má tvar písmene S, následují nášlapy, které vedly do sklaní úžiny,kde se vlevo nachází 1855 a na protějším bloku je 1899.Úžinou se snadno prošlo. Vlevo je další skalní blok, který má na zadní části několik nečitelných vrypů viz 1828, hned za ním je opět skalní blok s vrypem FJB, který obepíná kořen vedlejšího stromu. Od něj, asi ve vzdálenosti 25m, je katastrální kámen KK0 k němu se vystoupalo.Od KK0 se stoupalo co nejpříměji asi 30m, možná s menší odchylkou, ke KK00, který se už nachází na spodní cestě-odtud se zahnulo na cestě vpravo, která v poslední části stoupá k zákrutě. Nebo bylo možné vystoupat až ke KK000, který je na vrchní cestě. Ta se se spodní cestou spojuje v zákrutě-ve výšce 290m nad hladinou Labe.Překo-

nalo se tak 170 výškových metrů v 65°. Široká cesta pak vedla dále pod třemi bunkry a kopírovala břeh Labe až do Labské Stráně.Je zde řada míst odkud se scházelo mezi lomová patra nebo se vstupuje do jeskyň či k horolezeckým věžím.Podle pověsti by se zde mohl nalézat i utajený hrob správce Egermanna, kterého tu pohřbili litoměřičtí jezuité. To byl stručný popis **Krátké cesty**. My pokračujeme dál Suchou Kamenicí a jsme v Císařském údolí/Kaisergrundu, kde je současná dominanta údolí, lavice vytesaná do skály, která připomíná výročí 60 let vládnutí císaře Františka Josefa I. Na protější straně se nachází druhá upomínková deska na plavení dřeva.Když tyto kamenné vzpomínky opustíme a nikde neodbočíme, příjdeme k místu cesty, které je vyplněno dřevěným roštem.Je několik metrů před soutokem Suché Kamenice s Janovským potokem. Zde po schodech dolů,k soutoku přes můstek na druhý břeh,vedla již z části zaniklá **Odpolední cesta**,kterou se dalo jít jak do Janova tak i do Hřenska.

Další místo, kde se odbočovalo na jednu z cest, **Hadí cestu**, je kousek nad soutokem. Zjistíme to podle skály, kde je vyryto ELA 18 FW 73. Ve vzdálenosti asi 600 metrů od poslední odbočky uvidíte v cestě balvan F. Eichler 1804, to je místo,kde je možnost sejít na další cestu s názvem **Vodní cesta** a dostat se tak do Janova. Pokračujeme-li dál kaňonem Suché Kamenice dojdeme k Turistickému rozcestníku a ten nabízí pokračovat: po TZ-červená na Labskou Stráň nebo po TZ-modrá k soutoku Suché Kamenice s Arnoltickým potokem k místu zvaném Krümmerbaude a pak do Arnoltic. U soutoku pod skalní stěnou, kde je také rozcestí několika cest se nacházel srub p.Stelziga, kterému se jinak neřeklo než Krümmerbaude. Zde nechám na vašem rozhodnutí jak dál pokračovat, zda nenáročně, to je po TZ-modrá do Arnoltic nebo se vydáte vpravo podél jednoho z přítoku Arnoltických potoků, který vás dovede také do Arnoltic, ale nebude to fádní. Zde končí náš výlet Suchou Kamenicí.

BAUER Karel
carlo@seznam.cz
2014